Krahasim i Strukturës "Production-style" për Shembullin e Oshilatorit Harmonik

Python vs C++ vs Julia

Klaudio Peqini
Kursi: Modellimi në Fizikë

Departamenti i Fizikës

05 Mars, 2026

Motivimi pedagogjik

- **Notebook-u** është laborator didaktik: i shpejtë për eksplorim, vizualizim dhe shpjegim.
- **Kodi "production"** kërkon: modularitet, parametrizim, testim, dokumentim dhe ekzekutim të riprodhueshëm.
- Ky shembull demonstron të njëjtin model fizik (oshilatori harmonik) në tre ekosisteme, me të njëjtën ide:

$$\textit{Modeli} \rightarrow \textit{Integratorët} \rightarrow \textit{Diagnostika} \rightarrow \textit{CLI/Rezultate}\ (\text{CSV})$$

Çfarë ruajmë nga modeli?

Për oshilatorin harmonik (pa fërkim):

$$\dot{x} = v, \qquad \dot{v} = -\omega^2 x, \qquad E = \frac{1}{2}v^2 + \frac{1}{2}\omega^2 x^2.$$

- Krahasojmë integratorët: Euler, RK4, Velocity-Verlet (simetrik).
- Një kriter i thjeshtë cilësor: **drift-i relativ i energjisë** pas një kohe të gjatë.

Tabela krahasuese (strukturë dhe ekzekutim)

Aspekti	Python	C++	Julia
Qëllimi didaktik	Kod i lexueshëm + testim i shpejtë	Performancë + disiplinë tipizimi	Sintaksë e thjeshtë + performancë
Struktura tipike	`src/`, `scripts/`, `tests/`	`include/`, `src/`, `build/`	`src/`, `scripts/`, `Project.toml`
Paketim / build	`pyproject.toml` (`pip -e .`)	`CMakeLists.txt` (`cmake`)	`Project.toml` (`-project=.`)
CLI (parametrizim)	✓ (`argparse`)	✓ (parser minimal)	✓ (`ArgParse.jl`)
Output standard	CSV (`t,x,v`)	CSV (`t,x,v`)	CSV (`t,x,v`)
Vizualizim	✓ (`matplotlib`)	✗ (qëllimisht jashtë)	✓ (`Plots.jl`)
Testim minimal	✓ (`pytest`)	✗ (mund të shtohet)	✗ (mund të shtohet)
Tipizim statik	✗ (opsional)	✓	✓ (me tipe)
Shpejtësi (në përgjithësi)	Mesatare	Shumë e lartë	Shumë e lartë

Tabela krahasuese (praktika "production")

Praktikë	**Python**	**C++**	**Julia**
Ndarje përgjegjësish (model/integrator/diagnostikë)	✓	✓	✓
Parametrizim pa ndryshuar kodin	✓	✓	✓
Riprodhueshmëri (komanda të qarta)	✓	✓	✓
Integrim me repo të kursit	Shumë i lehtë	I lehtë (me CMake)	I lehtë (me `Project.toml`)
Kthim i shpejtë pedagogjik (feedback i menjëhershëm)	Shumë i lartë	Mesatar	I lartë
Përshtatje për HPC	Mirë (me vektorizim/numba)	Shumë mirë	Shumë mirë

Komanda tipike (për demonstrim në klasë)

Python

- `python scripts/run_oscillator.py -omega 2.0 -dt 0.05 -t-end 50 -method verlet -out out.csv`
- `python scripts/plot_results.py -csv out.csv -omega 2.0`

C++

- `mkdir -p build && cd build && cmake .. && cmake -build . -j`
- `./oscillator -omega 2.0 -dt 0.05 -t_end 50 -method verlet -out out.csv`

Julia

- `julia -project=. scripts/run_oscillator.jl -omega 2.0 -dt 0.05 -t_end 50 -method verlet -out out.csv`
- `julia -project=. scripts/plot_results.jl -csv out.csv -omega 2.0`

Mesazh për studentët

- **Notebook-u** na ndihmon të kuptojmë idetë shpejt dhe të ndërtojmë intuitë.
- **Kodi "production"** na mëson disiplinën: strukturë, riprodhueshmëri, testim dhe komunikim shkencor.
- E njëjta fizikë, por tre "kultura" inxhinierike: zgjidhni mjetin sipas qëllimit.

Slide për repo-n

Sugjerim për vendosje në monorepo (në `bundle_1/production_demos/`)

- `python/` (`oscillator_prod_python`)
- `cpp/` (`oscillator_prod_cpp`)
- `julia/` (`oscillator_prod_julia`)

Shënim: Për të gjeneruar PDF në GitHub Actions (opsionale), mund të shtohet një workflow i thjeshtë LaTeX.